

LIKABEHANDLINGSPLAN OCH PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING

Västra Ramlösa skola

Läsåret 2017-2018

Skolan måste agera så snart någon ur personalen
Får kännedom om att ett barn känner sig kränkt.
Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att
Förhindra fortsatta kränkningar.

Innehållsförteckning

1 Lagstiftningen	3
2 Vision för skolområdet	3
3 Övergripande mål för skolområdet.....	3
4 Vad står begreppen för i likabehandlingsplanen	3
5 Vad står begreppet för i plan mot kränkande behandling.....	4
6 Skolans förebyggande arbete mot diskriminering och kränkande behandling.....	5
7 Skolans åtgärder mot diskriminering och trakasserier.....	8
8 Skolans åtgärder mot kränkande behandling.....	8
9 Utvärdering och uppföljning.....	9
10 Ansvarsfördelning.....	9
11 Rutiner vid misstanke om mobbing/kränkning/antisocialt beteende	10
12 Rutiner när personal eller annan vuxen kränker, hotar eller misshandlar elev	10

Bilaga

Skolans rutiner för elevers ersättningsskyldighet vid skadegörelse

1 Lagstiftningen

Dessa två planer är utformade med utgångspunkt från diskrimineringslagen, som samlar innehållet från flera olika lagar om diskriminering i en enda lag och skollagens kapitel 6, som innehåller regler som avser kränkande behandling. Utifrån denna lagstiftning ska skolor upprätta två planer: likabehandlingsplan med tillsynsmyndighet Diskrimineringsombudsmannen (DO) och plan mot kränkande behandling med tillsynsmyndighet Skolinspektionen - Barn- och elevombudet (BEO).

2 Vision för skolområdet

Alla barn och elever i förskolor och skolor ska känna sig trygga. Planerna syftar till att främja elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

3 Övergripande mål för skolområdet

Skolan måste agera så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn känner sig kränkt. Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder och förhindra fortsatta kränkningar.

4 Vad står begreppen för i likabehandlingsplanen

4.1 Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever.

- Direkt diskriminering är när någon elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.
- Indirekt diskriminering är när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev utifrån någon av diskrimineringsgrunderna.

4.1.1 Diskrimineringsgrund kön

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier.

Exempel på trakasserier kan vara:

- utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till en elevs könstillhörighet.

Exempel på sexuella trakasserier kan vara:

- sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material.

4.1.2 Diskrimineringsgrund etnisk tillhörighet

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av

- att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg.
- Att var och en har rätt att bestämma sin egen tillhörighet.

4.1.3 Diskrimineringsgrund religion eller annan trosuppfattning

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier genom

- att inte missgynna någon elev på grund av hans eller hennes religion
- att inte missgynna någon med uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning ex buddism, ateism mm

4.1.4 Diskrimineringsgrund funktionshinder

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som kan vara av

- fysisk, psykisk eller intellektuell karaktär och påverka livet på olika sätt.

Funktionshinder är både sådana som syns och sådana som inte märks lika lätt, som till exempel olika former av allergi, dyslexi eller annan diagnos.

4.1.5 Diskrimineringsgrund sexuell läggning

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier samt arbeta mot homofobi och på så sätt värna rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning.

Med sexuell läggning menas

- homosexualitet
- bisexualitet
- heterosexuallitet
- transsexualitet

Homofobi är en ideologi, en uppfattning eller en medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle som ger uttryck för en starkt negativ syn på HBT (homo-, bi- och transsexualitet).

4.1.6 Diskrimineringsgrund könsöverskridande identitet eller uttryck

Könsöverskridande identitet eller uttryck innebär att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

4.1.7 Diskrimineringsgrund ålder

Ålder, d.v.s. uppnådd levnadslängd.

Undantaget är tillämpning som tar hänsyn till ålder i fråga om skolbarnsomsorg, utbildning i förskoleklass eller särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

4.2 Trakasserier

Trakasserier är en handling som kränker en elevs värdighet och har koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

5 Vad står begreppet för i plan mot kränkande behandling

5.1 Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet eller principen om alla människors lika värde och inte kan kopplas till någon av diskrimineringsgrunderna. Kränkningen kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.

Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck. När en person kränks vid upprepade tillfällen kallas det mobbning.

Kränkande behandling kan vara:

- fysisk (bli utsatt för slag och knuffar)
- verbal (bli hotad eller kallad för olika skällsord)
- psykosocial (bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning)
- text- och bildburen (klotter, brev, e-post, sms/mms och sociala medier)

6 Skolans förebyggande arbete mot diskriminering och kränkandebehandling

Alla på skolan arbetar kontinuerligt med barnen/eleverna kring värdegrundsfrågor som ska genomsyra all verksamhet. Viktiga begrepp i detta arbete är begreppen ”TRYGGHET och TRIVSEL”. Det är viktigt att personal, elever och föräldrar samverkar i detta arbete på olika sätt.

6.1 Åtgärder för att förebygga:

- Gemensamma upplevelser för att öka ”Vi-känslan” och trivsel, t.ex. introduktionsveckor, temaveckor, elevens val, friluftsdagar, teater mm.
- Visa pågående och gjort arbete i gemensamma forum och former
- Ordningsregler – ”vi skall ha en miljö där vi alla känner trygghet och arbetsro”.
- Olweusregler- skolans regler mot mobbing, kränkande behandling och antisocialt beteende
- Vuxennärvaro på alla raster.
- Trygghet och trivsel är en återkommande punkt vid utvecklingssamtal, olweussamtal och vid hälsosamtal med skolsköterskan eller samtal med kuratorn för varje enskild elev
- Klassråd/elevråd
- Olweusråd ska genomföras 2 ggr per månad i klasserna. Där man i olika grupper arbetar med värdegrundsfrågor.
- Aktivt samarbete och dialog med föräldrar, mobila teamet, polis, brandförsvaret, Adolfsbergs kyrkan.
- Elevvård är en stående punkt på arbetslagsmöten
- Elever och föräldrar informeras varje år om likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling. Ny likabehandlingsplan upprättas av samordningsgrupp för Olweus. Analys, enkätsvar från Olweusenkät och trivselenkät ligger till grund för kommande läsårs likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.
- Aktivt arbete med förhållningssätt på sociala medier utifrån skolans årsklocka (bilaga 1)

Åtgärder för att kartlägga:

- Olweusenkät för åk 3-6 och åk 9 samt trivselenkät för F-2 genomförs en gång per läsår.
- Attitydundersökning för alla elever och för vårdnadshavare sker i åk 2 och 5 en gång varje vårtermin. Denna ligger till grund för kommande läsårs likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.
- Personalen utvärderar de lokala målen i slutet av varje termin.
- Utvärdering och revidering av likabehandlingsplan och plan för kränkande behandling sker i slutet av varje vårtermin
- Elevvård är en stående punkt på arbetslagsmöten.
- Genomgång av skolgårdsmiljön för att se var behoven finns för utökad tillsyn
- Vi undersöker ungas vanor på nätet – KIDS 35 (Kompetens, Inspiration, Digital skola), Nosa på nätet (Det första steget mot ett vaket nätanvändande- Statens medieråd)

6.2 Ordningsregler

Vi skall ha en miljö där vi alla känner trygghet och arbetsro.

Vi har alla ett gemensamt ansvar för att alla ska vara trygga och trivas i skolan. Om du/ni blir illa behandlad av någon eller ser någon som blir illa behandlad, måste du/ni kontakta lärare, mentor eller någon annan vuxen. Personalen kontaktar föräldrar vid behov.

Vi behandlar alla människor lika och visar varandra respekt genom att

- Komma i tid.
- Använda ett vårdat språk i både tal, skrift och på nätet
- Störande föremål är avstängda under lektionstid.
- Ingen använder tobak, alkohol eller droger (se stadens dokument vad gäller rökfri arbetsplats)
- Ingen tar med sig farliga föremål till skolan.
- Vi är noga med vad vi säger och gör för att inte kränka eller på annat sätt såra andra.

Konsekvenser 1

Sen ankomst vid upprepade tillfällen tas igen, antingen under dagen eller enligt överenskommelse med vårdnadshavare och ansvarig pedagog.

Föremål som stör undervisningen omhändertas och återlämnas senast efter skolandagens slut. Vid upprepande tillfällen kontaktas förälder.

Farliga föremål, cigaretter och snus omhändertas och ska hämtas av förälder.

Konsekvens 2

Föremål omhändertas och lämnas till polisen eller hämtas av förälder. Skolan/rektor överväger en polisanmälan av händelsen.

Klassregler mot mobbing

1. Vi ska inte mobba andra.
2. Vi ska försöka hjälpa elever som blir mobbade.
3. Vi ska vara tillsammans också med elever som lätt blir ensamma.
4. Om vi vet att någon blir mobbad, ska vi tala om det för mentorn (eller någon annan vuxen) och dem där hemma.

Vi ska ha en trivsamt miljö både inne och ute. Detta uppnår vi genom att du/vi;

- Utsätt inte dig själv eller andra för fara och var aktsam om det som finns omkring dig.
- Använder cykelhjälm vid cykelaktiviteter som arrangeras av skolan upp till vi är 15 år
- Inte använder skateboard, inlines, cykel eller sparkcykel inne eller på skolgården före kl.18.00.
- Har nolltolerans mot snöbollskastning.
- Använder bollar med sunt förnuft
- Håller skolan ren både inne och ute
- Vistas inom skolans område
- Är uppmärksam på att in- och utfarten till köket inte är skolgård. Se dig för när du måste passera!

Konsekvenser

- Elev som saknar hjälm får inte följa med vid cykelaktivitet.
- Då man bryter mot reglerna upprepade gånger kontaktas föräldrarna och åtgärder vidtas, t ex rast vid annan tidpunkt.

Regler vid skadegörelse

I första hand får eleven ställa tillräta eller laga det som förstörts. Den som uppsåtligt eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ska ersätta skadan utifrån hänsyn till ålder och utförd handling. Med skadegörelse avses medveten skadegörelse och skador som uppkommer vid handlingar som bryter mot reglerna. (se bilaga 2 Skolans rutiner för elevers ersättningsskyldighet vid skadegörelse)

Regler för användning av skolans datorer

- Du får inte besöka sidor på nätet som är uppenbart olämpliga att besöka från en skola - fråga alltid en vuxen om du är osäker på vad du får göra när du använder skolans datorer.
- Det är förbjudet att använda andras lösenord, ändra datorns inställningar eller försöka komma in i nätverkets driftssystem.
- Det är förbjudet att sprida information som är olaglig, stötande eller kan anses kränkande av den berörde. Detta gäller både bilder och text!
- Det är förbjudet att ladda ner program och spel från nätet.
- Om du skickar e-post från skolan: använd ett vårdat och trevligt språk, visa respekt för andra och skicka inga onödiga eller oönskade e-postmeddelanden (spam).
- Bryter du mot reglerna riskerar du att inte få använda datorerna under en period.

6.3 Olweusprogrammet

Olweusprogrammet är en metod mot mobbning. Metoden innebär att all personal inom verksamheten är skyldig att ingripa om man upplever att någon drabbas och att följa de rutiner som finns upprättade enligt Olweusprogrammet. Om någon form av kränkande behandling eller diskriminering upptäcks ska åtgärder enligt Olweusprogrammet vidtas för att detta omedelbart ska upphöra. För samtliga arbetslag finns instruktioner, rutiner och dokumentationsmallar på skolans Sites för Olweusarbetet.

Förbyggande arbete och kartläggning bedrivs på olika nivåer som Olweusråd (i klasserna), Olweusgrupper (personal), Olweus samordningsgrupp (ledning, nyckelpersoner, kurator och pedagoger) och tillgång till elevhälsoteamet (ledning, skolsköterska, pedagog, specialpedagog, speciallärare, kurator och skolpsykolog).

Tre grundläggande principer ska gälla

1. Vuxna uppvisar ett medvetet uppträdande, engagemang och ett tydligt ledarskap
2. Klara gränser mot oacceptabelt beteende. Vi reagerar och agerar!
3. Konsekvent användande av icke-aggressiva och icke-fysiska sanktioner vid regelbrott

Åtgärder på skolnivå

- Årlig elevenkät
- Effektivt rastvärdsschema
- Kontinuerliga träffar genom studie- och handledningsgrupper för alla anställda
- Olweusstandard vid misstanke om kränkande behandling

Åtgärder på klassnivå

- Klassregler mot mobbning
- Olweusråd
- Elevråd
- Föräldramöten

Åtgärder på individuell nivå

- Allvarliga samtal med mobbare och utsatta
- Allvarliga samtal med föräldrarna till de involverade eleverna
- Upprättande av individuella åtgärdsplaner
- Enskilda samtal

7 och 8. Skolans åtgärder mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
(utifrån Olweusenkät)

Nuläge	Mål	Åtgärd	Tidsplan	Ansvar <i>1. Ytterst</i> <i>2. Operativt</i>	Uppföljning
<p>Enligt senaste enkäten: – Ser vi en okunskap hos eleverna kring vad som kan uppfattas som en verbal kränkning av andra</p>	<p>Övergripande mål: Vi har nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling</p> <p>Delmål: – På vår skola använder vi ett vårdat och trevligt språk – Vi har ett delmål för varje årskurs, de är planerade efter vad det finns för behov i klasserna utifrån svaren på Olweusenkäten</p>	<p>Olweusråden kommer att ha specifika temaområden om hur vi kan arbeta/stärka våra elever kring deras språkbruk.</p> <p>Gemensamt arbete kring hur vi kan arbeta proaktivt och involvera våra elever i detta arbete. Arbetet innefattar även fördjupade/mer kunskaper kring konfliktlösningstrategier.</p>	<p>Läsåret 2017/2018</p>	<p>1. Rektor 2. Klasslärare/mentor samt övrig personal</p>	<p>Olweusenkäten våren 2018</p>

9.1 Utvärdering av föregående läsårs likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

LÄSÅRET 2016/2017

Skolans övergripande mål är att vi ska ha nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling. Utifrån resultatet på årets Olweusenkät sattes två delmål upp för läsåret 2016/2017.

SO gruppen och personalen har diskuterat enkätresultat och årets uppsatta mål. Föräldrar i föräldrarådet och även eleverna i elevrådet har fått ta del av resultaten och utvärderat årets mål.

Vi har arbetat bra med att uppmärksamma eleverna på vilket språkbruk som används på skolan. Detta arbete har genomförts i Olweusråd, föräldramöte, klassråd och i dialog med pedagoger. Vårt mål har varit att arbeta för att barn och ungdomar ska öka sin insikt och kunskaper kring vad som uppfattas som kränkningar och trakasserier av andra. Vi har utgått från de frågor i enkäten som förklarar de olika sätten.

Eleverna tycker att det har varit bra att vi arbetat med språket och vi ska fortsätta med detta arbete under nästa läsår. Enligt eleverna är det största problemet i korridorerna och på fotbollsplanen. Vi väljer att fortsätta vårt arbete med våra övergripande mål med att trygga våra inne- och utemiljöer. Vi kommer även arbeta vidare med vårt bemötande mot varandra genom vårt språk.

När det gäller tryggheten på rasterna så fortsätter vi med att alla har förmiddagsrast samtidigt för så många elever som möjligt. Detta för att det ska vara lättare att täcka rastvaktsschemat. Vi behöver göra ett separat schema för fotbollsplanen för att förhindra att det är för många elever samtidigt. Eleverna upplever att det springer mycket och är högljutt i korridorerna. Det upplevs som att några elever är på fel ställen och förstör för de som ska vara där. Genom att se över smårasterna mellan lektionerna och arbeta för ett trevligt språk motverkar vi detta. Det är viktigt att vi lär känna varandra om det är olika årskurser på samma våning. Rastvakterna behöver också finnas inomhus.

På enkäten ser vi små förbättringar på en del frågor och när vi tittar mer på djupet kan vi utläsa att det är olika problem i de olika årskurserna.

Därför kommer varje årskurs sätta upp ett eget mål utifrån enkätsvar och den problematik som finns just där. Även de klasser som inte har gjort enkäten sätter ett mål utifrån vad de behöver arbeta med i gruppen. Att tänka på är att sätta ett mål som går att utvärdera.

För att stärka upp skolans arbete kring att arbeta förebyggande, främjande och stödjande för att förhindra all form av mobbing, kränkande behandling och antisocialt beteende så har vi utsett en nyckelperson i vårt Olweusarbete i varje arbetslag. Dessa nyckelpersoner har i uppgift att se till att uppmärksamma och ansvara för att eventuella elevärenden behandlas enligt tydlig arbetsgång.

10. Ansvarsfördelning

Följande ansvarsfördelning gäller:

Rektor

- ansvarar för att likabehandlingsplanen och planen för kränkande behandling upprättas varje år, hålls aktuell och följs upp.
- ansvarar för att dokumentationen av händelser som kan betecknas som diskriminering eller kränkande behandling sparas/arkiveras.
- Ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas.
- ansvarar för att stöd ges till elever som utsatts för diskriminerande eller kränkande behandling och att stöd ges till den som orsakat händelsen.
- Kontaktar och informerar verksamhetschef vid allvarigare incident.
- kallar till elevhälsomöte om diskriminering, trakasserier eller kränkning inte upphör.
- Rektor följer upp aktuella LISA anmälningar på EHT

Samordningsgruppen för Olweus

- Sammankalla skolans personal för Olweussamatal
- Upprätta rastvaktsschema
- Dela ut Olweusenkät samt sammanställa resultat
- Delge resultat för personal, elever och vårdnadshavare
- Upprätta rutiner för enskilda elevärenden

Elevhälsoteamet

- Elevhälsoteamet träffas varje vecka och pratar elevärende, grupper och organisation kring elevhälsoarbetet
- Elevhälsoteamet analyserar och föreslår åtgärder i syfte att främja likabehandling.
-

Mentor/ansvarig pedagog

- har huvudansvar för kontakter med eleven, hemmet och rektor.
- informerar elever och föräldrar om likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling.

Arbetslaget

- skall vara den grupp, där man i första hand kan få stöd och hjälp att hantera situationer med anknytning till handlingsplanen.
- personer i arbetslaget som får information om eller bevittnar en kränkande eller diskriminerande händelse skall dokumentera på avsedd blankett.
- informerar/utbildar elever i frågor som rör likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling, så att de aktivt kan ta ställning i dessa frågor.
- arbetar på ett medvetet och tydligt sätt med händelsen i fokus enligt nedanstående arbetsgång
- skall informera om Olweusmetoden och gå igenom rutiner och riktlinjer på Fronter med ny personal.

Elever

- Skall ta ställning mot diskriminering och kränkande behandling.

11. Rutiner vid misstanke om mobbing/kränkning/antisocialt beteende

Vid misstanke om mobbing

Mentor/ klasslärare har ansvar för att det verkställs fokuserad observation av den utsatta eleven och den/de elever som eventuellt nämnts som mobbare eller som man tror är mobbare. Observation görs på skolgården/ korridorer, i klassen och på andra aktuella ställen. Observationen dokumenteras och lämnas till ansvarig pedagog.

Mentor/ klasslärare undersöker i rastvaks boken i Fronter om det finns episoder som tidigare är registrerade kring aktuell elev och tar upp med sina kollegor om de har observerat något speciellt samt ber dem vara observanta kring vad som händer runt eleven. Förälder/vårdnadshavare kontaktas för att få mer information. Vid behov görs intervjuer med involverade elever.

Om det finns osäkerhet skall skolan be om stöd från kurator eller skolpsykolog via elevhälsan.

Efter att observationer och undersökningarna är genomförda måste det göras en summerande värdering; var detta mobbing eller något annat?

Om värderingen är att det inte är mobbing, skall ärendet avskrivas. (Se rutiner i Fronter)

Om det är mobbing eller att skolan har så starka indicier att man önskar konfrontera den/de man misstänker så måste åtgärder verkställas enligt nedan;

Situationer där det förekommer mobbing

De vuxna skall omedelbart gripa in och stoppa mobbningen. Vid grova tillfällen kopplas rektor in snarast. Vi ser till att den som blivit utsatt skyddas och förs i säkerhet. Inledande samtal med mentor/ klasslärare eller annan vuxen som den utsatte känner sig trygg med inleds snarast möjligt. Betonas att samtalen med den utsatta äger rum under förhållanden, en trygg ram och i en trygg famn.

Den/de som mobbar konfronteras med allvarliga samtal. Samtal sker med en person åt gången när det är flera. Viktigt att redogöra för vad som kommer att hända vidare. Vid dessa samtal är det alltid mer än en vuxen med. Uppföljning ska ske för att försäkra sig om att mobbing upphört. Informera berörda föräldrar/vårdnadshavare samt kollegor för att följa upp på raster och upprätta åtgärdsplaner. Händelser om våld och mobbing måste alltid rapporteras till skolledningen.

12 Rutiner när personal eller annan vuxen kränker, hotar eller misshandlar elev/personal

Vid uppkommen situation där någon i personalen kränker en elev ansvarar rektor för utredning och kontakt med vårdnadshavare.

Rutin vid skadegörelse på Västra Ramlösa skola

Olyckshändelse(varken uppsåt eller vårdslöshet)

Omfattas inte av bestämmelserna i skadeståndslagen – eleven har ingen skyldighet att betala skadestånd.

Skadeståndslagen

Skadegörelse:

2 kap. [1 §](#) Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada skall ersätta skadan. Lag (2001:732).

Ersättning:

2 kap. [4 §](#) Den som i fall som avses i [1-3 §](#) vållar skada innan han har fyllt arton år skall ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till hans ålder och utveckling, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. Lag (2001:732).

Praxis som bygger på fall där skadestånd utdömts på grund av vårdslöshet

Elevens ålder

6-8 år:

9-12 år:

13-14 år:

15 år -

Ersättning

1/4 – 1/3 av fullt skadestånd

1/3 – 2/3 av fullt skadestånd

2/3 – 3/4 av fullt skadestånd

Fullt skadestånd, men jämkning vid oskäligt betungande

Rapportering

Elevens vårdnadshavare ska underrättas om skadan samt att skolan kommer att kräva ersättning för skadan. Polisanmälan bör göras om skadegörelsen är grov eller skett vid upprepade tillfällen. Om eleven är under 15 år bör polisanmälan göras i undantagsfall. Anmälan till socialtjänst ska göras om en bedömning visar att det finns skäl att göra en sådan anmälan.